

20/19

Uitspraak van het College van Toezicht van het Nederlands Instituut van Psychologen.

Het College van Toezicht van het Nederlands Instituut van Psychologen, hierna te noemen het College, heeft het volgende overwogen en beslist ten aanzien van de bij brief van 18 september 2020 door mevrouw A, de heer B en mevrouw C, hierna te noemen klagers, ingediende klacht tegen mevrouw D, hierna te noemen verweerster, lid van het Nederlands Instituut van Psychologen, en ingeschreven in het NIP-register psycholoog NIP.

I Het verloop van de procedure

Het College heeft kennis genomen van:

- het klaagschrift met bijlagen d.d. 18 september 2020;
- het verweerschrift met bijlagen d.d. 21 oktober 2020;
- de namens klaagster op 13 april 2021 ingediende aanvullende stukken;
- de pleitnota van mr. De Waele met de verklaring van de huisarts;
- de pleitnota van mr. Schut-Wolfs.

De mondelinge behandeling van de klacht heeft plaatsgevonden via digitale beeldverbinding ter zitting van het College van 14 april 2021, waarbij klaagster C en verweerster aanwezig waren. Klagers werden bijgestaan door mw. mr. C.M.D. de Waele, advocaat te Amsterdam. Verweerster werd bijgestaan door mw. mr. D. Schut-Wolfs, werkzaam bij DAS.

II De feiten

Op grond van de stukken en van hetgeen ter zitting heeft plaatsgevonden kan van het volgende worden uitgegaan:

- a. C (moeder) was gehuwd met E (vader). Uit dit huwelijk is in 2009 een zoon F geboren (hierna ook te noemen de zoon). De ouders zijn zes weken na de geboorte van F uit elkaar gegaan. De ouders hadden het gezamenlijk ouderlijk gezag over de zoon. F had zijn hoofdverblijfplaats bij moeder en woonde samen met haar en een broertje in X.
- b. A en B zijn de grootouders (van moederszijde) van F.
- c. Na de scheiding zijn er persisterende problemen geweest in de verdeling van de zorg tussen de ouders. Er is sprake van complexe echtscheidingsproblematiek.
- d. In 2018 is F onder behandeling geweest bij een psycholoog in opleiding tot gz-psycholoog (hierna piog) van het I vanwege tics en dwanggedachten.
- e. Vader heeft een nieuwe partner met wie hij een zoontje heeft. Vader woont met zijn nieuwe gezin in Z.
- f. Bij beschikking van 8 januari 2020 heeft de rechtbank Y overwogen dat is gebleken dat zich met betrekking tot de minderjarige een belangenstrijd tussen de ouders voordoet, welke strijd zich toespitst op het gezag, de hoofdverblijfplaats van de minderjarige en de zorgregeling van de minderjarige met de niet-verzorgende ouder. Vervolgens is verweerster door de rechtbank aangewezen als bijzondere curator ex artikel 1:250 van het Burgerlijk Wetboek met specifieke deskundigheid op het gebied van oudervervreemding en is haar verzocht in een rapport de volgende vragen te beantwoorden:
 1. *“Wat zijn de behoeften en wensen van F ten aanzien van het gezag;*
 2. *Is het belang van F gediend met een wijziging van het gezag, in de zin dat voortaan het gezag alleen aan de vader toekomt?*
 3. *Wat zijn de behoeften en wensen van F ten aanzien van zijn hoofdverblijfplaats?*

4. *Is het belang van F gediend met een wijziging van zijn hoofdverblijfplaats?*
 5. *Wat zijn de behoeften en wensen van F ten aanzien van de zorgregeling met de niet-verzorgende ouder?*
 6. *Op welke wijze en met welke frequentie dient contact met de niet verzorgende ouder vorm gegeven te worden?*
 7. *Wat ligt er aan de weigerachtige houding van F in het contact met zijn vader ten grondslag en wat dient er te gebeuren om de drempel bij F weg te nemen zodat hij weer open kan staan voor contact met de vader? Zou de bijzondere curator de minderjarige kunnen ondersteunen bij het hervatten van dit contact?*
 8. *Welk effect heeft de slechte communicatie en strijd tussen de ouders op F?"*
- g. Verweerster heeft vervolgens onderzoek gedaan en heeft op 12 april 2020 het rapport betreffende de zoon uitgebracht aan de rechtbank. Verweerster heeft in dit rapport als algemene conclusie vermeld dat er volgens haar sprake is *“van gedrag van moeder en grootouders dat kan leiden tot een loyaliteitsconflict bij de zoon. F reageert op dit conflict door te kiezen voor moeder en vader buiten te sluiten; F zit in een loyaliteitsconflict en hij vertoont kenmerkend onthecht gedrag. F vertoont dit gedrag echter niet in ernstige mate; het beeld dat hij schetst is ambigue. Er lijkt sprake te zijn van een matige ouderonthechting.”* Als antwoord op de onder 1.f weergegeven vragen 2 en 4 heeft verweerster – kort gezegd – in het rapport vermeld dat zij zich als bijzondere curator op het standpunt stelt dat het in het belang van de zoon is dat beide ouders gezag hebben over het kind en dat het in zijn belang is dat hij omgang heeft met beide ouders en hun families. Indien moeder en grootouders zich niet kunnen voegen naar een reguliere omgang van vader met de zoon dan is het belang van de zoon volgens verweerster gediend met een wijziging van het gezag en met een wijziging van de hoofdverblijfplaats.
- Als antwoord bij vraag 8 (eveneens weergegeven onder 1.f) heeft verweerster het volgende vermeld:
- “Moeder en grootouders lijken zich niet bewust te zijn van het effect van hun zorgen over vader, hun angst, en de zeer hechte band in de familie, op de ontwikkeling van de band van F met vader en op F's persoonlijke ontwikkeling. Om de drempel bij F weg te nemen, dienen moeder en grootouders zich van dat effect bewust te worden, opdat het gedrag dat leidt tot het loyaliteitsconflict bij F stopt. Mijn advies zou zijn om moeder en grootouders hierin te laten begeleiden door bijvoorbeeld een klinisch psycholoog die kennis krijgt van dit rapport en kennis heeft van het proces van ouderonthechting, waarbij ook de angstklachten van moeder en grootmoeder worden behandeld.”*
- Het rapport wordt als hier herhaald en ingelast beschouwd.
- h. Op 15 april 2020 heeft de griffier van de rechtbank het verslag van verweerster toegestuurd aan de raadslieden van de ouders met het verzoek om een schriftelijke reactie.
 - i. Op 23 april 2020 heeft verweerster een gewijzigd rapport aan de rechtbank gestuurd. Naar aanleiding van een terugkoppeling van school op het rapport via moeder zijn daarbij namen van een medewerkster van school en de juf uit het rapport gehaald en is er een bijlage met aanvullende informatie van school aan het rapport toegevoegd.
 - j. Bij beschikking van 10 juni 2020 heeft de rechtbank aan vader het eenhoofdig ouderlijk gezag toegekend en de hoofdverblijfplaats van F gewijzigd naar vader. Deze beschikking is niet aan het College overgelegd. Tegen deze beschikking is hoger beroep ingesteld door moeder.
 - k. De huisarts van F heeft op 16 juni 2020 een verklaring afgegeven waarin hij opmerkt dat de gedwongen verhuizing naar Z F in een crisis zal doen belanden.
 - l. Klaagster heeft ter zitting verklaard dat zij sinds augustus 2020 geen contact meer heeft met F.

III Het standpunt van klagers en de klacht

De klacht houdt in, zakelijk en kort samengevat weergegeven, dat verweerster als bijzondere curator in strijd met de Beroepscode heeft gehandeld door een onzorgvuldige en onjuiste rapportage op te stellen waarin:

1. Verweerster een diagnostisch oordeel (het bestaan van een angststoornis) over klagers heeft gegeven zonder dat zij daartoe de benodigde kwalificaties bezit;
2. Verweerster de rollen heeft vermengd van onderzoekend, diagnosticerend en behandelend psycholoog;
3. Verweerster derden (zoals de piog) te kort de tijd heeft gegeven te reageren op haar vragen;
4. Verweerster als bijzondere curator voor de zoon niet diens stem heeft verwoord, maar de rechter heeft geadviseerd de zoon weg te halen uit zijn vertrouwde en veilige omgeving en moeder het ouderlijk gezag te ontnemen;
5. Verweerster haar rapport niet aan heeft willen passen aan de opmerkingen van de medewerkster van school.

Klagers stellen hiertoe dat verweerster apert onjuist heeft gehandeld als bijzondere curator en daardoor voor eeuwig geschorst dient te worden als NIP-lid. Haar handelen heeft er via een uitspraak van de rechter toe geleid dat F is ontworteld uit zijn omgeving en geen omgang meer heeft met zijn moeder, grootouders en broertje.

IV Het standpunt van verweerster

Verweerster heeft primair betoogd dat klagers niet ontvankelijk zijn in hun klacht. Klagers hebben geen belang in de zin van artikel 2.1.3 van het Reglement voor het Toezicht (hierna RvT) om opnieuw over het beroepsmatig handelen van verweerster te klagen. Ook kunnen klachten waarover reeds uitspraak is gedaan, die kennelijk ongegrond of gelijkkluidend zijn gelet op de artikelen 2.1.5 tot en met 2.1.7 van het RvT niet door het College in behandeling worden genomen.

Verweerster heeft subsidiair de klacht inhoudelijk gemotiveerd betwist. Voor zover van belang voor de beoordeling van de klacht zal daarop in het onderstaande nader worden ingegaan.

V De overwegingen van het College

Wat betreft de aanvullend overgelegde stukken van klaagster:

V.1. Ter terechtzitting heeft verweerster ingestemd met de overgelegde aanvullende producties zijdens klagers die dan ook aan het dossier zullen worden toegevoegd.

Verweerster heeft wél bezwaar gemaakt tegen de verklaring van de huisarts door klagers overgelegd tegelijk met de pleitnota. Hierover is afgesproken dat - indien deze verklaring van belang blijkt te zijn voor de beslissing van het College - verweerster alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld zich over deze verklaring uit te laten. De verklaring van de huisarts van 14 april 2021 heeft in de besluitvorming van het College echter verder geen rol gespeeld.

Wat betreft de ontvankelijkheid:

V.2.1. Anders dan verweerster heeft aangevoerd zijn klagers ontvankelijk in de klacht.

Klagers zijn als moeder en grootouders van de zoon aan te merken als betrokkenen in de zin van artikel 1.2 van de Beroepscode. Zij zijn als persoon immers direct betrokken bij het beroepsmatig handelen van verweerster omdat er met hen gesprekken zijn gevoerd in het kader van het onderzoek dat heeft geleid tot het rapport van 23 april 2020. In die zin hebben zij belang bij de klacht.

V.2.2. Evenmin is sprake van de in het RvT in de artikelen 2.1.5 tot en met 2.1.7 genoemde situaties. Het College heeft immers nog geen uitspraak over deze klacht gedaan.

Ook staat niet op voorhand vast dat de klacht kennelijk ongegrond of van onbeduidende aard is op grond waarvan de klacht niet in behandeling kan worden genomen. Ten slotte is niet vast komen te staan dat klagers een klacht bij een Regionaal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg hebben ingediend.

Inhoudelijk:

V.3. Bij de tuchtrechtelijke toetsing van professioneel handelen gaat het er niet om of dat handelen beter had gekund, maar om het beantwoorden van de vraag of de psycholoog de zorgvuldigheid heeft betracht van een redelijk handelend en bekwaam psycholoog door te handelen naar de Beroepscode.

V.4. Volgens vaste jurisprudentie moet rapportage als door verweerster uitgebracht voldoen aan een aantal criteria. Deze criteria zijn vastgelegd in artikel 97 van de Beroepscode 2015. Dit artikel luidt als volgt:

De psycholoog beperkt zich in rapportages tot het vermelden van die gegevens en beoordelingen die voor het doel van de rapportages noodzakelijk zijn. Het rapport dient minimaal aan de volgende eisen te voldoen:

- *Het rapport vermeldt de feiten, omstandigheden en bevindingen waarop het berust;*
- *Het rapport geeft blijk van een geschikte methode van onderzoek om de voorgelegde vraagstelling te beantwoorden;*
- *Uit de rapportage moet duidelijk blijken op welke gronden de bevindingen en conclusies berusten en wat de beperkingen daarvan zijn;*
- *Het rapport vermeldt de bronnen waarop het berust, daaronder begrepen de gebruikte literatuur en de geconsulteerde personen;*
- *In de rapportage wordt melding gemaakt van de vertrouwelijke aard en na verloop van welke termijn de conclusies redelijkerwijs hun geldigheid hebben verloren;*

Het College toetst of het onderzoek door de psycholoog dat tot de rapportage heeft geleid uit het oogpunt van vakkundigheid en zorgvuldigheid de tuchtrechtelijke toets der kritiek kan doorstaan. Ten aanzien van de conclusie van de rapportage wordt beoordeeld of de psycholoog in redelijkheid tot die conclusie heeft kunnen komen.

V.5. Wat betreft klachtonderdeel 1 is het College van oordeel dat verweerster, anders dan klagers aanvoeren, in het rapport niet de diagnose “angststoornis” heeft gesteld. In haar antwoord op vraag 8 vermeldt verweerster immers slechts “angstklachten” van moeder en grootmoeder. Voor zover in het rapport van verweerster de term angststoornis voorkomt, is die door anderen genoemd.

Klachtonderdeel 1 is dus niet gegrond bij gebrek aan feitelijke grondslag.

Verweerster had voor haar optreden als door de rechtbank benoemde bijzondere curator evenmin een aantekening in de diagnostiek nodig en had daartoe de benodigde kwalificaties als psycholoog NIP. Van zelfstandige beroepsuitoefening door verweerster in de GGZ is – anders dan klagers betogen – geen sprake.

Klachtonderdeel 1 is hiermee ongegrond.

V.6. Evenmin is vast komen te staan dat verweerster de rollen van onderzoekend, diagnosticerend en behandelend psycholoog heeft vermengd.

Verweerster heeft als bijzondere curator onderzoek gedaan ter beantwoording van de vragen van de rechtbank. Zij heeft daarbij geen diagnostiek verricht (zoals is overwogen onder V.5) en is evenmin opgetreden als behandelend psycholoog. Haar advies aan de rechtbank gericht op begeleiding van moeder en grootouders door een klinisch psycholoog opgenomen in haar antwoord op vraag 8 kan niet als behandeling worden gekwalificeerd. Ook klachtonderdeel 2 is niet gegrond.

V.7. Klachtonderdeel 3 inhoudende dat verweerster derden te kort de tijd heeft gegeven om te antwoorden op haar vragen waardoor volgens klagers een tendentius en onjuist beeld van hen in de rapportage zou zijn ontstaan, is niet vast komen te staan. Allereerst blijkt uit het rapport dat verweerster wel tijdig informatie van school en de huisarts heeft gekregen en dat zij deze gegevens ook in het rapport heeft verwerkt. Zie hiervoor wat betreft de huisarts de pagina's 18 en 19 van het door klaagster overgelegde definitieve rapport en voor wat betreft de school pagina 19.

Het rapport bevat naar het oordeel van het College tevens voldoende feiten en omstandigheden (ook afkomstig van derden) om de daarin opgenomen conclusies te kunnen rechtvaardigen. Verweerster was dan ook niet verplicht te wachten met het uitbrengen van de rapportage totdat de piog eveneens gegevens aan haar zou verstrekken, waarbij verweerster overigens onweersproken heeft aangevoerd dat zij de aan de piog gevraagde informatie grotendeels van de huisarts had gekregen. Daarbij kan bovendien worden opgemerkt dat deze gegevens al geruime tijd oud waren, nu deze stamden uit 2018.

V.8. Klachtonderdeel 4 inhoudende dat verweerster de rechtbank in haar rapport heeft geadviseerd de zoon bij de vader te plaatsen en het gezag te wijzigen is evenmin gegrond.

Klagers gaan er aan voorbij dat verweerster dit in de rapportage onder voorbehoud heeft gedaan in die zin dat als klagers zich zouden voegen naar een reguliere omgang van vader met de zoon deze wijzigingen - die door verweerster in het belang van het kind werden geacht - niet nodig zouden zijn. Met dit advies heeft verweerster als bijzondere curator in voldoende mate rekening gehouden met de belangen van de zoon. Dat de zoon zelf een andere wens heeft geuit maakt nog niet dat die wens ook in zijn belang is. Het belang van de zoon is naar het oordeel van het College gediend bij het primaire advies van de bijzondere curator: gezamenlijk gezag en (onbelaste) omgang met beide ouders. Anders dan klagers stellen heeft verweerster immers niet zomaar geadviseerd de zoon bij vader te laten verblijven. Dit is afhankelijk gemaakt van het handelen van klaagster en grootouders (van moederszijde). Dat de rechtbank uiteindelijk in juni 2020 heeft beslist zoals zij heeft gedaan, van welke beslissing het College overigens geen kennis heeft genomen, kan niet aan verweerster worden tegengeworpen. Klachtonderdeel 4 is hiermee niet gegrond.

V.9. Ook klachtonderdeel 5 is niet gegrond. Verweerster heeft het rapport aangepast door daaruit de naam van de medewerkster van school te verwijderen en heeft tevens de mails van school met kritiek op het rapport aangehangen aan de definitieve versie van het rapport dat aan de rechtbank werd uitgebracht op 23 april 2020.

V.10. Ten slotte is het College van oordeel dat de door klagers overgelegde opmerkingen van de heer H, psycholoog, betreffende de rapportage van verweerster evenmin kunnen leiden tot een ander oordeel. Deze opmerkingen betreffen de door verweerster gebruikte theoretische achtergronden bij de rapportage. Het College is van oordeel dat deze opmerkingen wellicht van belang zijn in het wetenschappelijk discours naar het verschijnsel ouderonthechting/PAS maar niet voor de beslissing in deze zaak.

Het College komt tot de slotsom dat de klacht in al haar onderdelen ongegrond is.

VI De beslissing

Het College van Toezicht:

- verklaart de klacht ongegrond.

Aldus gewezen op 14 april 2021

door:

mr. P.B. Martens, voorzitter,
mr. E.A.M. Driessen, secretaris,
mr. drs. M.J. Ariëns,
prof. dr. P.T. Cohen-Kettenis,
drs. S.A. Wensing-Kruger,

leden

en ondertekend door de voorzitter,

w.g. P.B. Martens.